

Тодор ТРАЈАНОВСКИ

## **НАСТАВАТА ПО ИСТОРИЈА ВО V ОДДЕЛЕНИЕ, ГЛЕДАНА НИЗ АНАЛИЗА ОД ИЗВРШЕНО ТЕСТИРАЊЕ**

Тестирањето на ученичките знаења што се изврши во текот на месец мај имаше за цел стручно и што пообјективно да ја утврди состојбата на знаењата, односно реализацијата на воспитно-образовната задача по историја во V одделение. Исто така, применувајќи го мерниот инструмент-текстот на една поголема популација и на едно пошироко подрачје (опфатени се сите централни основни училишта од општините Охрид, Струга и Кичево), овозможува услов од здобивање на слика на знаењата и ги откриваат причинските односи за дадената состојба.

Тестирање по овој предмет се изврши и во претходната година. Повторното определување за спроведување на тестирањето во V одделение е мотивирано, покрај другото, и од следните барања:

1. Недоволното почитување на принципот на рационализација и економизација на времето, односно предвидениот фонд на часови при непосредното реализирање на наставниот материјал според наставната програма и план за V одделение наоѓа неповолно влијание врз рамномерното остварување на програмските барања.

На пример, Увод во историјата, наместо определениот 1 час за обработка и 1 час за повторување, присутни се примери на беспотребна употреба на 4—5 часа што во услови на ограничениот фонд на наставни часови по историја во ова одделение (1 час седмично) неповолно се реперкуира врз динамиката на реализацијата на наставната програма во целина.

Се случува, во одредени училишта, целиот септември, па дури и во октомври да се обработува уводниот дел на историјата!

2. Врз квалитетот на наставата и успехот на учениците влијае и факторот на незапазување на соодветниот сооднос на часовите предвидени за обработка на нов материјал со тие за повторување, утврдување, генерализација, во димензија 60 : 40.

На пример:

Темата „Старите источни народи“ треба да се остварува по следниот редослед:

1. час: „Најстарите источни народи“ — природно-географските одлики на земјите на Стариот исток и нивната положба ... — обработка;

2. час: „Египет — земја на фараоните и робовите“ исто така обработка;

3. час: Ка се употреби на повторување на првите две обработени содржини;

4. час: Културата на Источните народи — обработка; и

5. час: Општа генерализација на материјалот.

Значи во случај на определениот фонд на часовите за обработка во износ на 3 часа, треба да се определуваат 2 часа за повторување и нивниот редослед треба да се одвива во прикажаните димензии.

Постојат примери, кои за жал не се мали, часовите определени за обработка на нов материјал да се реализираат без да се води сметка за потребните часови за повторување, утврдување, споредување, генерализирање и сл. што секако наоѓа мошне неповолно влијание врз квалитетот на наставата и успехот на учениците.

3. Честопати се случува, токму во V одделение, наставата по историја да ја изведуваат кадри со несоодветно образование, кои дополнуваат одреден фонд на часови. Тоа секако неповолно се одразува врз квалитетот на наставата.

4. При изработување на распоредот на часовите, недоволно се води сметка за определување на соодветно место во интервалот на седмицата на наставни предмети, како што е историја, кои се застапени со 1 час во неделата. Минатата година, во повеќе училишта предметот историја во рамките на распоредот на часовите беше определен во понеделник — ден кога преку целата наставна година паѓаа државни празници (11 Октомври, 29 Ноември, Нова година, 1 Мај, 25 Мај) што имаше за последица, по објективни причини да се изгубат часови во износ на време од над месец дена, што во целина земено наоѓа соодветно влијание врз рамномерното реализирање на наставната програма и план.

Ако на тоа се додадат и примерите на недоволната подготовка на наставниот кадар за час, недоволната примена на соодветните наставни и нагледни средства, слабата материјална положба на училиштата разбирлива е состојбата на успехот на учениците и квалитетот на наставата по овој предмет воопшто.

Ете затоа се пристапи кон повторното тестирање на ученичките знаења по историја во V одделение.

## Критериум за изработување на тестот:

За компонирање на тестот земени се предвид основните педагошки и дидактичко-методски мерила и принципи. Исто така, водено е сметка за основните услови за работа, бројот и социјалниот состав на учениците (усогласен за сите социјални средини), временскиот термин определен за вршење на проверката, месната средина и сл.

## Содржина на прашањата на тестот:

Тестот по историја во V одделение има вкупно 27 прашања. Од нив, од уводниот дел на историја, има 4 прашања, од делот на темата „Праисторија“ — 2 прашања, од делот на темата „Старите Источни народи“ — 4 прашања, од „Стара Грција“ — 5 прашања, од „Старата Македонска држава“ — 2 прашања, од „Стариот Рим“ — 5 прашања, и од општ карактер — 5 прашања.

\*

Во своја основа, тестот беше добро одмерен, задачите беа јасно формулирани, стручни грешки немаше, тежината беше просечна.

Особено поволно по овој тест беше тоа што сообразно карактерот, преку него не се испитуваше само фактографијата, туку и некои посложени облици на историското знаење, земајќи предвид дека со наставниот предмет — историја, учениците за прв пат се среќаваат и следствено со тоа преку него требаше да се согледа какво е разбирањето на причинските односи, компарацијата на историските настани и сл.

\*

Со тестирањето по историја во V одделение беа опфатени следниот број на ученици, односно паралелки:

Ред. бр.	О п ш т и н а	Паралелки	Ученици
1.	Охридска општина	17	403
2.	Струшка општина	13	330
3.	Кичевска општина	15	293
В к у п н о:		45	1.026

## Анализа на успехот:

Во основните училишта на подрачјето каде што делува Заводот за унапредување на предучилишно и основно образование и воспитување — Охрид (териториите на општините Охрид, Струга и Кичево), учениците во просек позитивно решиле 42,3% од задачите.

Сообразно со тоа, положбата на остварените резултати на ниво на трите општини е како што следува:

Ред. бр.	О п ш т и н а	Б о д о в и		%	Р	%
		Можни	Освоени	77/78	н	76/77
1.	Охридска општина	20.150	11.602	57,7%	I	51,7%
2.	Струшка општина	16.500	6.832	41,4%	II	43,0%
3.	Кичевска општина	14.650	4.073	27,8%	III	38,0%
В к у п н о:		51.300	22.507	42,3%		44,7%

Сообразно со Напатствието за спроведување на тестирањето, издадено од Републичкиот завод за школство на СРС (сп. „Настава и воспитање“, бр. 2/71), врз чија основа се пристапи кон вреднување и оваа година, што создава основа за споредување на остварените резултати со оглед на тоа дека и минатата година се изврши вреднување на тестот, ученик или училиште кој што освојува под 30,0% од можните бодови не постигнува задоволителни резултати.

Училиште, односно ученик кој освојува од 31 до 45,0% од можните бодови му обезбедува **доволен успех**; од 46 до 60,0% од можните бодови ако освојува, му обезбедува **добар успех**, ако училиштето освојува од 61 до 75,0% обезбедува **многу добар успех**, а ако има над 75,0% од можните бодови остварува **одличен успех**.

Врз таа основа, согледани остварените резултати низ тестирањето, положбата е како што следува:

Ред. бр.	О п ш т и н а	О с в о е н и б о д о в и				
		под 30,0%	31 — 45	46 — 60,0%	61 — 75,0%	над 75,0
	Охрид — Струга	9	20	8	6	2
	Кичево	20,0%	44,4%	17,7%	13,3%	4,4%
	Според. со учебната 1976/77 г.	8 17,0%	15 33,3%	15 33,3%	7 15,5%	1 0,9%

Согледувајќи ја положбата на успехот на учениците по општини, поодделно, за разлика од минатата година, тој бежи сосема други односи, што секако укажува на одредена сериозност на состојбата.

Табелата по општини е како што следува:

О п ш т и н а	О с в о е н и б о д о в и				
	Под 30,0%	31—45,0%	46—60,0%	61—75,0%	над 75,0%
Охридска општина	— —	6 35,2%	4 23,5%	5 29,4%	2 11,7%
Споредени со успехот во учебната 1976/77 год.	1 4,9%	3 18,0%	9 53,9%	4 23,5%	— —
Струшка општина	1 7,6%	7 53,8%	4 30,07%	1 7,6%	— —
Споредени со успехот во учебната 1976/77 год.	2 15,4%	6 46,1%	3 23,0%	2 15,4%	— —
Кичевска општина	8 53,3%	7 46,9%	— —	— —	— —
Споредени со успехот во учебната 1976/77 год.	5 33,3%	6 40,0%	3 20,0%	1 6,6%	1 6,6%

Согледувајќи ги остварените резултати, се доаѓа до сознание дека на ниво на општини, од вкупно 45 паралелки, преовладуваат тие паралелки што оствариле доволни резултати — 44,4% од вкупните училишта. Училишта кои оствариле добри резултати има 17,7%, нешто помал е бројот односно процентот на училиштата кои оствариле многу добри резултати и истиот изнесува 13,3%, додека процентот на училиштата кои оствариле одлични резултати изнесува 4,4%.

Од друга страна, процентот на училиштата кои не оствариле доволен резултат е прилично голем и истиот изнесува 20,0%, што секако е за изненадување.

Во колку се анализира положбата на успехот на учениците по овој предмет, по општини, се констатира дека остварените резултати се движат во категорија на доволно остварени резултати и истите се движат во следните релации: во Охридска општина овој процент изнесува 35,2%, во Струшка општина — 53,8%; додека во Кичевска општина истиот изнесува 46,9%. Од друга страна во мината година, во доста голема мера преовладуваше процентот на добро остварени резултати.

За дадената положба не е потребен никаков коментар!

### Положбата на успехот на учениците согледана преку ученичките одговори

#### НАЈДОБРО И НАЈСЛАБО РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ВО ТЕСТОТ

Согледувајќи ги остварените резултати од тестирањето се доаѓа до сознание дека учениците најдобро одговориле на следните прашања:

Прашање број 1:

„Наставниот предмет кој не запознава со развитокот на човечкото општество од најстарите времиња па сè до денес, се вика \_\_\_\_\_. (Реченицата треба да се дополнува со збор кој не достасува). Одговорот е бодирани со 1 бод.

Прашањето произлегува од основите на барањата на програмата по овој предмет и според остварените резултати процентот на позитивно освоени бодови се движи од 61,3 до 87% (и минатата година на ова прашање процентот се движеше во овогодишни рамки).

Според тоа, учениците во голема мера го знаат името на предметот и што тој изучува.

Прашање број 2:

„Илјадалетие или милениум е временско раздобје од \_\_\_\_\_ години, а столетие или век е временско раздобје од \_\_\_\_\_ години“ (Реченицата, и овде, треба да се дополни со соодветен одговор). Бодирани е со два бода, на секој можен одговор — по еден бод.

И на ова прашање срќеаваме прилично висок процент на позитивно освоени бодови до 91,3%. Во минатогодишните одговори беа присутни нешто пониски проценти на освоени знаења (од 28,7 до 67,0%).

Во уводниот дел на историјата, на хронологијата на историјата му е посветено посебно внимание. Како се смета времето во историјата, односно кои се единици на времето и во учебникот мошне добро се осветлени (илјадалетие или миле-

ниум — 1.000 години; век или столетие — 100 години; деценија или десетлетие — 10 години).

Иако прашањето е значајно, покрај доста големиот број на училишта во речиси сите општини каде што регистрираме прилично добар процент на позитивно освоени бодови, во некои училишта овој значаен елемент на историјата е недоволно осветлен.

Во колку ги поставуваме учениците пред ситуации хронолошки да ги определуваат одредените конкретни историски настани (прашањата под број 20, 21 и 22), изгледа дека истите не можат во тој временски простор да се ориентираат.

Нека ни послужат следните примери:

Прашање број 20:

„Одбележи ги со бројки од 1 до 3 редоследот на настанувањето на наведените култури:

- \_\_\_\_\_ Римска култура
- \_\_\_\_\_ Египетска култура
- \_\_\_\_\_ Грчка култура

Или пак прашање број 21:

„Одбележи ги со бројки од 1 до 4 редоследот на животот и работата на наведените личности:

- \_\_\_\_\_ Александар Македонски
- \_\_\_\_\_ Перикле
- \_\_\_\_\_ Цезар
- \_\_\_\_\_ Ханибал.

На овие прашања среќаваме, прилично неповолни резултати и тие се движат од 6,0 до 34,4%. Уште понеповолни движења среќаваме и на следното прашање, што е во тесна врска со хронологијата, и тоа:

Прашање број 22:

Одбележи ги со бројки временскиот редослед на наведените општествени уредувања:

- \_\_\_\_\_ социјализам
- \_\_\_\_\_ капитализам
- \_\_\_\_\_ и феудализам
- \_\_\_\_\_ робовладателство
- \_\_\_\_\_ првобитно општество или праисторија.

На ова прашање процентот на позитивно освоените бодови се движи до 31,0%.

Ако се знае какво значење има хронологијата во историјата, тогаш на овие мошне значајни прашања низ наставата по историја, континуирано во текот на целата наставна година се

запознаваат и упатуваат учениците во овие доста сложени односи на историјата.

Прилично поволни резултати се остварени и на овие прашања:

Прашање број 3:

„За животот на луѓето во минатото историчарите дознаваат со проучувањето на историските споменици. Тие можат да бидат пишувани и \_\_\_\_\_ споменици.

Прашањето е бодирано со 1 бод.

Процентот на позитивно освоените бодови се движи од 30,5 до 83,8%.

Прашање број 6:

Најстарите Источни држави беа: Кина, Индија, Месопотамија и \_\_\_\_\_. (Одговорот треба да се дополнува). Бодирано е со 1 бод.

И на ова прашање среќаваме прилично високи позитивни резултати. Според тоа учениците добро знаат за Египет, како една од државите на Стариот Исток.

Процентот на позитивно освоените држави се движи од 35,0 до 83,3%; спрема 34,5 до 67,6% во минатата година.

Прилично поволни одговори среќаваме и на прашањето под број 18:

Во робовладетелското општество најтешка положба имаа:

- а) селаните
- б) војниците
- в) занаетчиите
- г) робовите.

Одговорот е бодиран со 1 бод. Точниот одговор се заокружува.

На ова прашање има прилично добри одговори, од кои се доаѓа до сознание дека учениците ја знаат положбата на робовите, и процентот на позитивно освоените бодови се движи од 45,0 до 85,0%.

Исто така и на прашањето број 17 среќаваме прилично добри одговори.

Прашањето гласи:

Реката која го поплаувала Египет и им донесувала на жителите добро и зло е:

- а) Тигар
- б) Инд
- в) Нил
- г) Хоангхо.



Учениците ориентационо знаат дека Египет го поплаву-вала реката Нил и на ова прашање процентот на позитивно освоените бодови се движи од 31 до 93,3%.

Меѓу поволните одговори можат да се оценат и одговори-те на прашањата под следните броеви:

Прашање број 8:

„Најмоќните полиси во Грција биле \_\_\_\_\_“.  
(Одговорот треба да се дополни). Тој е бодирани со по еден бод, односно 2 бода.

Процентот на позитивно освоените бодови на ова прашање се движи од 28,7 до 64,5%.

Прашање број 11:

„Културата која се развила на територијата на Старата Македонска држава се вика \_\_\_\_\_“.

Треба да се дополни одговорот и истиот е бодирани со 1 бод.

На ова прашање процентот на позитивно освоените бодови се движат од 27,3 до 66,5%.

Прашање број 12:

„Римската држава настана на територијата на \_\_\_\_\_ Полуострво“. И на ова прашање бодот изнесува 1, а одговорот треба да се дополни.

Процентот на позитивно освоени бодови на ова прашање се движи од 24,3 до 70,2%.

\*

Од друга страна, прилично неповолни, слаби одговори среќаваме на овие прашања:

Прашање број 4:

„Општество каде што луѓето биле рамноправни и живееле во родови се вика \_\_\_\_\_“.

Ова прашање е бодирани со 1 бод.

Процентот на позитивно освоените бодови се движи од 12,0 до 34,7%.

Прашање број 5:

„Првото општествено уредување, каде што луѓето биле поделени на владеачка и потчинета класа, било \_\_\_\_\_“.

На ова прашање процентот на позитивно освоените бодови се движи од 7,8 до 38,9%.

По секоја веројатност овде не се во доволна мера осветлени поимите: класа, робовладетел, држава, владател и сл.

Прашање број 10:

„Древната Македонска држава најсилно се развива за време на владеењето на \_\_\_\_\_ од 336 до 323 го-

дина пред н.е., кога неговото царство се протегаше до реката \_\_\_\_\_“.

Одговорот треба да се дополни. Тој е бодираан со 2 бода, на секој можен одговор по еден бод.

На ова прашање процентот на позитивно освоените бодови се движи од 14,7 до 38,7% ;спрема 13,7 — 48,7% во мината година.

Прашање број 14:

„Пред освојувањето на Балканскиот Полуостров од страна на Римјаните, на таа територија живееле \_\_\_\_\_“.

Ова прашање е бодираано со 3 бода.

Процентот на позитивно освоените бодови се движат од 17,8 до 44,1%.

Потребата од запознавањето на учениците со староседелците и нивното влијание врз тековите на историјата се наметнува како услов.

Прашање број 15:

„Жителите кои живееле во родовско уредување вон границите на Римската држава, Римјаните ги викаа \_\_\_\_\_“.

Ова прашање е бодираано со 1 бод.

Процентот на позитивно освоените бодови се движи до 10,0%. Ако се знае дека овој елемент од историјата игра мошне значајна улога во периодот на распаѓањето на робовладателскиот општествен систем и појавата на феудалните односи, тогаш дадената состојба навистина е неповолна.

Неповолни одговори среќаваме и на прашањето број 23:

На ова прашање дадени се некои тврдења (со значење на одредени поими) со тоа што ако учениците сметаат дека истите се точни, се заокружува буквата „Т“, а ако се неточни се заокружува буквата „Н“.

Тие прашања се следните:

„Ера е големо временско раздобје која започнува со некој значаен настан „Т“ „Н“

Племенскиот сојуз го сочинуваат повеќе племиња „Т“ „Н“  
Во родовското општество само најистакнатите и најспособните ги избираа меѓу себе за старешини „Т“ „Н“

Зевс бил врховен бог во Грчката митологија „Т“ „Н“

Атина доживеа процут за време на владеењето на Перикле“ „Т“ „Н“.

На ова прашање следуваат 5 бода, условно во колку позитивно е одговорено на сите прашања.

При печатењето овде се прикраде една печатна грешка, но во случајот сите прашања се земени како точни.

Ако се знае дека преку ваков вид на прашања се доаѓа до сознание за тоа како учениците ги владеат поимите (ера,

племе, племенски сојуз, родовско општество, митологија и слично тогаш навистина со своето значење е големо. Овде процентот на позитивно освоени бодови се движат од 7,4 до 21,3% што е неповолно.

Дадените односи, секако, наоѓаат неповолно влијание врз знаењата на учениците и врз квалитетот на наставата, посебно што ова е почетно одделение каде што учениците доаѓаат во контакт со основните поими на историјата како наставен предмет, и во колку тие поими и категории недоволно се осветлуваат тие неповолно се реперкуираат и врз знаењата воопшто.

Во која димензија се движи успехот на учениците по историја во V одделение — поединечно по училишта, на ниво на општина, можат да ни послужат следните табели:

Ред. бр.	Училиште	Опфат. учен/%	Бодови		Ранг
			Можни	Освоени	
<b>ОХРИДСКА ОПШТИНА:</b>					
1.	„Наум Охридски“ — Пештани	29	1.450	1.152	79,4 I
2.	„Климент Охридски“ — Охрид	35	1.750	1.389	79,3 II
3.	„Григор Прличев“ — Охрид	39	1.950	1.437	73,6 III
4.	„Кочо Рацин“ — Требеништа	21	1.050	760	72,3 IV
5.	Браќа Миладиновци“ — Мешеишта	19	950	662	69,6 V
6.	„Димитар Влахов“ Д. Лакочереј	32	1.600	1.064	66,5 VI
7.	„11-ти Ноември“ — Сливово	18	900	576	64,0 VII
8.	„Страшо Пинџур“ — Свиништа	10	500	287	57,4 VIII
9.	„Горѓи Блажески“ — Слатино	23	1.150	630	54,7 IX
10.	„Бог. Милески“ — Влехмеј	24	1.200	581	48,4 X
11.	„Светозар Вукмановиќ Темпо“ — Белчишта	18	900	424	47,1 XI
12.	„Кочо Рацин“ — Вапила	11	550	233	42,3 XII
13.	„Петре Чауле“ — Куратица	15	750	296	42,3 XII
14.	„Коле Неделкоски“ — Велгошти	26	1.300	536	41,2 XIII
15.	„Братство-единство“ — Охрид (Македонски)	38	1.900	768	40,0 XIV
16.	„Братство — единство“ — Охрид (албански)	29	1.450	534	36,8 XV
17.	„Гоце Делчев“ — Косел	16	800	293	36,6 XVI
<b>Вкупно:</b>		<b>403</b>	<b>20.150</b>	<b>11.602</b>	<b>57,7</b>

## СТРУШКА ОПШТИНА:

1.	„Браќа Миладиновци“ — Струга (мак.)	28	1.400	864	61,7	I
2.	„Браќа Миладиновци“ — Струга (алб.)	23	1.150	599	52,0	II
3.	„Банским“ — Делогожди	30	1.500	780	52,0	II
4.	„Димитар Влахов“ — Радожда	12	600	290	48,3	III
5.	„Јосип Броз Тито“ — Струга	29	1.450	672	46,3	IV
6.	„Единство“ — Окиси	27	1.350	608	45,0	V
7.	„Климент Охридски“ Драслајца	18	900	398	44,2	VI
8.	„Гоце Делчев“ — Јабланица	19	950	402	42,2	VII
9.	„Кирил и Методи“ — Луково	33	1.650	672	40,7	VIII
10.	„Страшо Пинџур“ — Вевчани	17	850	334	39,3	IX
11.	„Ашим Агуши“ — Радолишта	28	1.400	535	38,2	X
12.	„Зини Хани“ — Велишта	29	1.450	527	36,3	XI
13.	„Маршал Тито“ — Лабуништа	37	1.850	151	8,1	XII
	<b>Вкупно:</b>	<b>330</b>	<b>16.500</b>	<b>6.832</b>	<b>41,4</b>	

## КИЧЕВСКА ОПШТИНА:

1.	„Слобода“ — Другово	24	1.200	538	44,8	I
2.	„Кузман Јосифовски — Питу“ — Кичево	28	1.400	568	40,5	II
3.	„Тома Гелај“ — Туин	21	1.050	404	38,4	III
4.	„Маршал Тито“ — Орланци	6	300	103	34,3	IV
5.	„Коле Неделкоски“ — Подвис	12	600	198	33,0	V
6.	„Мирко Милески“ — Извор	11	550	180	32,7	VI
7.	„В. Србаков“ — Вранештица	28	1.400	451	32,2	VII
8.	„Илинден“ — Брждани	10	500	142	28,4	VIII
9.	„Санде Штерјоски“ — Кичево (алб.)	29	1.450	340	23,4	IX
10.	„Реџо Рушити“ — Зајас (алб.)	17	850	178	20,9	X
11.	„Лирија“ — Србица	33	1.650	324	19,7	XI
12.	„Санде Штерјоски“ — Кичево (мак.)	38	1.900	379	19,4	XII
13.	„Христо Узунов“ — Цер	4	200	35	17,5	XIII
14.	„Реџо Рушити“ — Зајас (Мац.)	19	1.950	160	16,8	XIV
15.	„Маршал Тито“ — Стрелци	13	650	73	11,2	XV
	<b>Вкупно:</b>	<b>293</b>	<b>14.650</b>	<b>4.073</b>	<b>27,8</b>	

За разлика од минатогодишните резултати, оваа година постојат доста девијации.

Највисок остварен процент на позитивно освоени бодови на ниво на грите општини изнесува 79,4%, а најнизок — 8,1%. Распонот меѓу највисокиот и најнискиот процент навистина е доста голем.

По општини состојбата е како што следува:

Во Охридска општина највисок процент освои „Основно училиште „Наум Охридски“ — Пештани — 79,4%, а потоа следуваат училиштата: „Григор Прличев“, „Кочо Рацин“ — Требеништа, „Браќа Миладиновци“, Мешеишта, „Димитар Влахов“ — Д. Лакочереј итн.

За одбележување е тоа што долната скала на ранг-листата носи такви одлики што распонот на тој дел е сосем мал.

Во Струшка општина највисокиот процент на освоените бодови изнесува 61,7 и е забележен во основното училиште „Браќа Миладиновци“ — Струга (мак. настава). Следуваат училиштата: „Браќа Миладиновци“ — Струга — (алб. настава), потоа, Башкими“ — Делогожди, „Димитар Влахов“ — Радожда, „Јосип Броз Тито“ — Струга, а најнискиот процент изнесува 8,1% и е регистриран во Лабуништа.

Во Кичевска општина највисок освоен процент изнесува 44,8% (истиот е помал за резултатот остварен во Охрид за 34,6%, а за 16,9% остварен во Струга, додека најнискиот 11,2%, што претставува изненадување и состојбата загрижува.

На крајот од овој материјал дадени се табели со споредени односи на резултати остварени во оваа и во минатата учебна година, кои ја потврдуваат дадената состојба.

## **Заклучок:**

Со цел за остварување на поквалитетни резултати, наставниците треба да посветат повеќе внимание на следните задачи:

1. Планирањето и посебно дневната подготовка за час, да се постави на соодветен степен и со одредена активност да се остварат поставените барања;

2. Наставниците, повеќе отколку досега, да укажуваат на причинско-последичните врски и односи при обработката на значајните историски настани;

3. На одделни поими и категории, и стручни термини да се посвети внимание;

4. На хронологијата на историските настани, исто така, да се обрне нужно внимание, применувајќи при тоа соодветни наставни и нагледни средства.